

ЖЕЏ

BROJ 485

BEOGRAD, 16 OKTOBAR 1948

GODINA XIV

JEDNA VRSTA URODICE

Na sve strane vrši se otkup žita, pa i gazda-Vladimir Stojanović iz Ritopeka nije imao kud, nego dotjerao svoj tovar u Grocku.

— Eto vam, i pravo je, nek jede narod — namiguje on dobroćudno.

A otkupljivači gledaju, gledaju, pa će tek:

— Ama šta je ovo, gazda Vlado?

— 'šenica, 'šenica, brate! Nisi čorav kod očiju!

— Znam, ali tu ima vazdan nekih trica, šljunčića, šta li!

— Pa to je, brate, urodica. Da ste mi dali bolje sjeme, ja bih dotjerao bolje žito. Znaite kako je: prema svecu i tropar.

— Ama da nije ovaj tropar od pijeska?

— Sačuvaj bože djeco, kakav pijesak! Otkud pijesak na 'šenici? Osim ako se nije prikačilo nešto prašine iz magacina. Inače, da

ima urodice — ima, valjda neka nova sorta.

Zagledaju oni u jedan džak, pa u drugi, i kad su sve izručili i pregledali, ustanovilo se da je jedna trećina tovara mogla komotno da se upotrebi i za malter, a ostalo je bila čista čistijacata pšenica. Gazda-Vlada ih ipak nije u potpunosti prevario: urodice je bilo, iako nije bila u džakovima, nego je sjedila povrh kola i imala noge, glavu i trbuh gazda-Vlade. Ova nova vrsta urodice zove se »gazdašica«, a čisti se velikim narodnim trijerom.

Živ mi Todor ...

SOVJETSKI prijedlog o razoružanju djelovao je na Angloamerikance kao šok, jer oni baš trče kros u naoružanju. Pošto je to šok na kros, ovlašćen je g. Šokkros da u OUN-u odgovori na ovaj provokatorski prijedlog — provokatorski, jer provocira na mir. G. Šokkros je tipičan Angloamerikanac, pošto kao Englez govori u ime Amerikanaca.

Zastupajući svoju SAD-vladu, on se u pogledu razoružanja i mira ponašao kao pravi SAD-ista i odbio sovjetski prijedlog rezolucije. Cemu spremanje za mir, kad im se više rentira spremanje za rat?

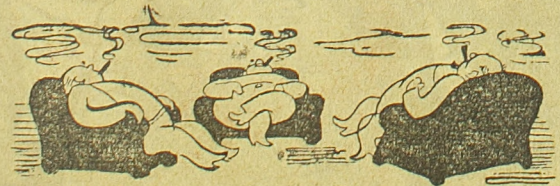
Zanimljivi su, i pak, razlozi zbog kojih g. Šokkros odbija politiku mira.

Engleski predstavnik Amerike nadugo i naširoko je objasnio da je rezolucija o razoružanju: nejasna, nepraktična i neizvodljiva.

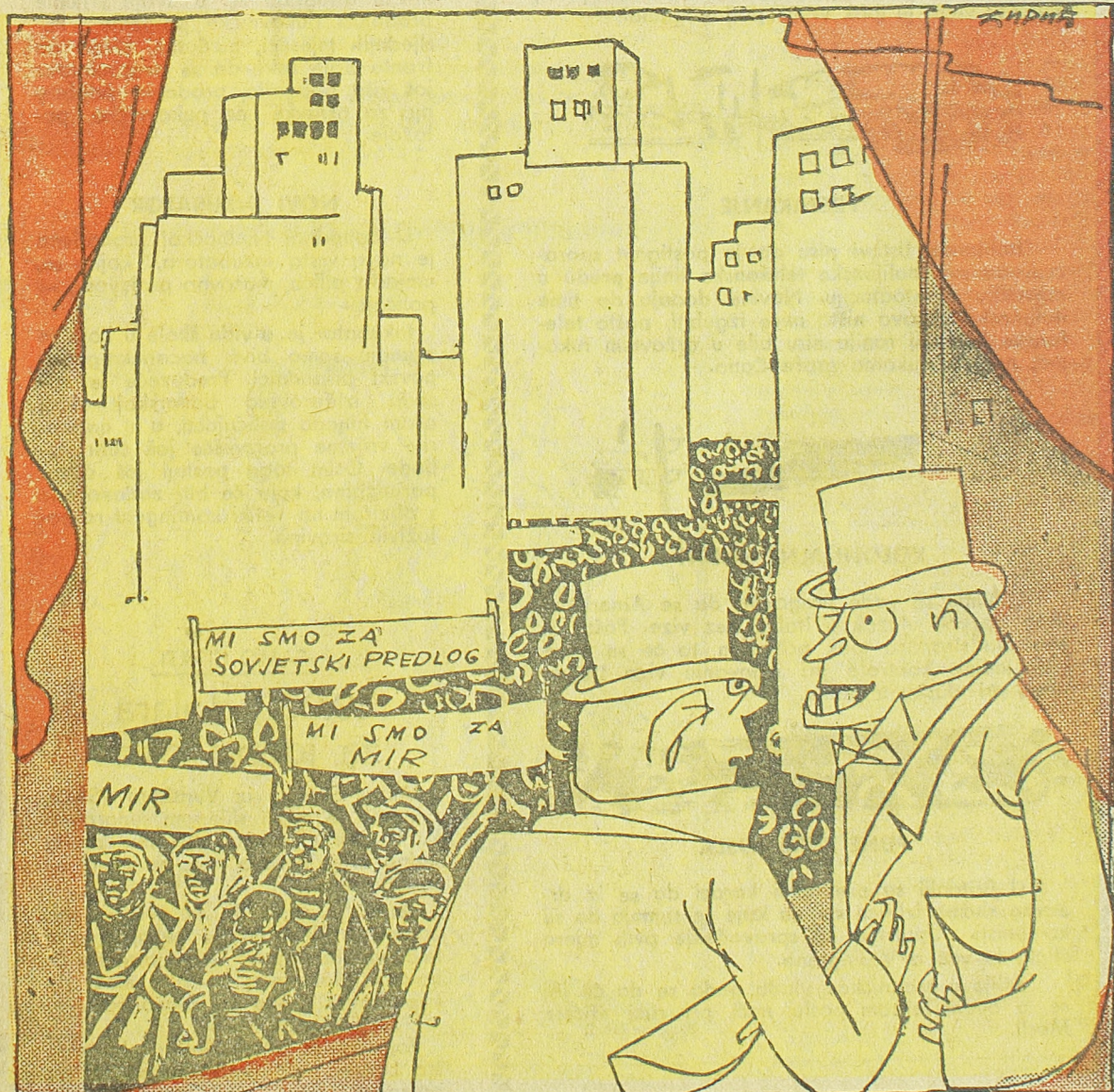
Nejasna — to znači da g. Šokkrosu nije uopšte jasno da Sovjetski Savez, za koji oni tvrde da ugrožava mir, istupa kao branilac mira.

Nepraktična — znači da g. Šokkros praktično vidi u razoružanju težak napad (šok) na anglo-američku praksu (kros). Mijenjati tu praksu — bilo bi sasvim nepraktično.

Neizvodljiva — znači da je nemoguće sprovesti razoružanje u isto vrijeme kad se izvodi plan naoružanja. Neizvodljivo je zato što trustovi i monopoli ne žele smanjenje svojih profita, nego naprotiv, dalje povećanje. Neizvodljivo je i zato što u Americi ne važi više Monroeova doktrina: »Amerika Amerikancima«, nego Trumanova doktrina: »Cio svijet Amerikancima«.

NEZVANI DELEGATI

— Ovi naši radnici podržavaju sovjetski prijedlog o razoružanju.
— Koješta! Što se oni miješaju u jedno čisto diplomatsko pitanje za koje smo već odredili delegate!

Klasični repertoar na međunarodnoj pozornici

»CARSTVO MRAKA« od Tolstoja (učestvuje cjelokupan ansambl Randolfa Hersta).

»RAZBOJNICI« od Šilera (u alternaciji igraju Caldaris i Sofutis).

»KURJACI I OVCE« (kurjaci su, naravno, sa Volstrita, ali ovaca je sve manje).

»ČOVEKOMRZAC« I »TARTIF« od Moliere (u objema ulogama odlično glumi Blum — pošto u njima ne mora ni najmanje da glumi).

»KAD SE MI, MRTVI, BUDIMO« od Ibzena (iz repertoara probuđenih nacista u Zapadnoj Njemačkoj, režija Kleja i Robertsona).

»NASI SMO — NAGODIĆEMO SE« od Ostrovskog (zajednička predstava de Gola, Keja, Bluma i kompanije).

»VITEZ-TVRDICA« od Puškina (sprema Averel Hariman, dirigent Maršalovog plana).

PREGOVOR I POGOVOR

Generalni guverner francuskog Maroka general Žuen namjerava da napiše opširno uputstvo za ugašivanje radničkih štrajkova, i to sa mnogim primjerima iz svoje prakse. Predgovor će, vjerovatno, napisati još veći stručnjak — Žil Mok, ali oba ova autora pribijavaju se da bi pogovor mogao poteći od radničke klase.

»NOVI SVIJET« — STARI VIJEK

Iz grada Sen-Džon (Kanada) saopštavaju da je tamo za godinu dana prodato na crnoj berzi najmanje pedesetoro djece. Ma da je ova vijest nešto zakasnila zbog rđave transmisije, ona je ipak data 1948, a ne 948 godine.

Široke mogućnosti

Angloamerička uprava u Trstu daće pravo glasa fašistima i ratnim zločincima.

— Protestujem što me izjednačavate s najobičnijim fašistima.
— Ne brinite. Omogućiće vam se da glasate dva put.

Bivši čehoslovački delegat u OUN izdajnik Papanek optužen je za krađu 120 hiljada dolara.

— Čuvajte džepove, evo Papaneka!

Vesela Španija

Ranije se obično govorilo za Španiju da je zemlja vedrine i smijeha. Međutim, otkako je došao na vlast Franko, ovo se za Španiju više ne može tvrditi. Ipak je jedan novinar, u potrazi za senzacijama, pronašao jedno nasmijano lice u Španiji. To je lice generala Franka, naslikano na »ajzhihts-kartama« koje se prodaju po trafikama.

DALA BABA GROŠ...

Kuomintangov ministar vojske Ho In-Cin obogatio se u svoje vrijeme prodajući pukovničke položaje. Posljednjih mjeseci, međutim, stvari na frontu stoje tako da se ovaj ministar još više obogatio, prodajući odobrenja za ostavke na pukovničke položaje.

NOVI INKUBATOR

U Zapadnoj Njemačkoj pronađena je nova vrsta inkubatora, kojim se, umjesto pilića, masovno proizvode — policajci.

Inkubator je u vidu škole u koju se primaju samo bivši nacističko-gestapovski pripadnici. Preduzeće je dosada izliferovalo bavarskoj vladi osam hiljada policajaca, a u najskorije vrijeme proizveće još četiri hiljade. Osim toga postoji još dosta porudžbina, koje će biti zadovoljene s obzirom na veliki kontingent raspoloživih sirovina.

SAMO CITATI

10.000 dolara za jedno oko

Viktor Sensir, iz Vunskeja (SAD), ponudio je svom slijepom sunarodniku Herbertu Larkinu da mu proda jedno svoje zdravo oko, po cijeni od 10.000 dolara.

Sensir je primoran na ovu neuobičajenu prodaju jer je nezaposlen a ima sedmoro djece. On smatra da će novcem dobijenim za oko moći da kupi farmu i tako da obezbijedi svojoj djeci nasušni hljeb.

Pogodba je zapela jedino oko toga što Larkin traži garanciju da će na presađeno oko moći normalno da vidi.

(L'Ob, Pariz)

Pomažemo odlučiti za ANTIAMERIČKU DJELATNOST

Odbor za ispitivanje antiameričke djelatnosti pokazao je u svom radu dobre rezultate. Dosada je taj odbor uspio da osudi tuce najpoznatijih naučnika, umjetnika i javnih radnika, od Čaplina i Valasa pa do Robsona i Ajzlera.

Uopšte, Odbor je sa zaprepaštenjem utvrdio da u Americi i u ostalom svijetu ima mnogo komunista koji još nisu registrovani i čiji podaci nisu evidentirani u kartonu sumnjivih. Zbog toga je odlučeno da se smjesta pristupi klasifikaciji svih ljudi putem specijalnih anketnih lista.

U želji da nesebično pomogne Odboru, »Jež« objavljuje izvjestan materijal iz svoje političke arhive. Iako se ti podaci ne odnose na ljude koji su u ovom trenutku sumnjivi, ipak preporučuje da se registruju — nek se nađe!

Prezime i ime: (Napo) Leon Blum

Zanimanje: Američki ambasador u Parizu

Rođen: U maglovitim močvarima II Internacionale

Stalno mjesto boravka: U džepu Džordža Maršala

Opšte obrazovanje: Stručnjak za francusko nemiješanje u španske stvari i američko miješanje u francuske stvari

Politička pripadnost: Lijevo krilo Kju-kluks-klana, naginje centru degolizma, pristaša Taft-Hartlijevih socijalnih reformi (inače se ne bavi politikom)

Odnos prema Maršalovoj pomoći: Prima i traži još

Kako misli o štrajku: Sam nikada ne štrajkuje i smatra da je to veoma nepristojno i grubo

Imovno stanje: Hvala bogu, može da se živil

Da li je simpatizer komunizma: Bože sačuvaj! (izrazit prijatelj kapitalizma i kapitulantstva)

Može li mu se dati ulazna viza u SAD: Može, ali je korisniji u Francuskoj

U kakvom se društvu kreće: U društvu veoma ispravnih ljudi: Šuman, Majer, Bevin, Šumajer, Žil Mok, i dr.

Sitne VIJESTI

OSIGURANO GRIJANJE

Novine javljaju da u Francuskoj za vrijeme štrajka rudara nije izvađen ni gram uglja. Kako su se međutim, rasplamsali radnički štrajkovi, Kejovoj vladi je ipak vruće pod nogama.

PRETAKANJE

Italijanski listovi pišu da je postignut sporazum da sve italijanske telefonske linije pređu u američku eksploataciju. Novine dodaju da time italijanska država ništa neće izgubiti, pošto telefonske linije ni ranije nisu bile u državnim rukama, nego u rukama grofa Čana.

KOLONIJALNE VIJESTI

U Rimu se vode pregovori da se Americcima dozvoli ulazak u Italiju bez vize. Pošto je kontrola stranaca ipak potrebna, to će se pojačati jedino kontrola pri izdavanju viza Italijanima pri ulasku u Italiju.

PUNE RUKU POSLA

U Britaniji su preduzeti koraci da se iz državne službe izbace svi na koje se sumnja da su komunisti. Uputstva za sprovođenje ovih mjera stigla su već iz Vašingtona.

Atljeva »radnička« vlada nada se da će joj se, u ovom teškom poslu, naći pri ruci »firere« Mosli.

Velika pobjeda Kuomintangove vojske

Prema saopštenju Čajna Herst Pres, Vrhovna komanda Kuomintanga objavila je danas vijest o velikoj pobjedi Čankajšekovih trupa.

»U jučerašnjim borbama oko Čangčuna — kaže se u saopštenju — naše ugrožene jedinice dale su očajnički otpor ofanzivnim komunistima. Bilo je opkoljeno 6.000 oficira i vojnika i već je izgledalo da je sve izgubljeno. Međutim, zahvaljujući genijalnom manevru komandnog osoblja, naši su gubici neznatni. Izgubili smo svega 5.300 vojnika, 490 oficira, dok su svi generali uspješni da se spasu, zajedno sa trupnom kasom u kojoj je bilo 2.800 pravih američkih dolara.

Potruga za generalima još traje.«

D I M

Jednu od najvećih stavki uvoza u evropske zemlje na osnovu Maršalovog plana predstavljaju cigarete.

— Ala imaju dobru aromu!

J E S E N J E T R K E

Unučići doktora Pere i
BE-SE-ZE

SRETE me onomad jedan prijatelj:

— Jeste li čuli, Milivoje — veli on meni — doktor Pera neće nijedno svoje unučiće da pelcuje tom vakcinom Be-Se-Ze?

— E?! — zabrinuh se ja, jer sam već svojoj deci potpisao dopuštenje za vakcinaciju.

Kad, ne prođe dan, a ono svuda u našem rejonu objaviše da doktor Petar Perić drži predavanje »O značaju vakcinisanja dece i omladine protiv tuberkuloze, o iskustvima u drugim zemljama i neobaveštenosti pojedinica kod nas.«

Dodoh, razume se, na to predavanje, dođe sa mnom i moja žena, s kojom sam imao već duge diskusije da li decu treba vakcinisati ili ne, ma da sam joj prečutao šta sam čuo da unučiće našeg doktora Pere. Ali, bilo je uzalud što sam pokušao da to zabašurim: pre nego što je i stigao predavač, brujalo je već po celoj dvorani da doktor Pera Perić neće vakcinisati svoje unučiće.

— Vraču, isceli se sam! — govorio je jedan stari raspop.

— Jedno govori, a drugo radi! — javio se još jedan šapat.

A onaj moj prijatelj koji mi je prvi saopštio kako je čuo da doktor Pera neće vakcinisati svoje unučiće, gordo je saopštavao:

— Ja ću da ga pitam! Čim počne diskusija...

Stiže predavač i održa nam predavanje. Reče nam da je u više zemalja vršeno kalemljenje i da je utvrđeno da vakcionisani u srazmeri 1:5, pa čak i 1:10 ne oboljevaju i lakše prebole tuberkulozu, i tako dalje, i tako dalje. Kazao je i to da su neke čika-Vase sklone da unesu zabunu, pokušali da sabotiraju ovu akciju kod nas.

I doktor Pera je završio rečima:

— Naše zdravstvene vlasti su čvrsto rešene da produže sa ovim radom od neocenljivog značaja, kako bismo što više suzbili tuberkulozu u našoj zemlji.

A onda počne diskusija i onaj moj prijatelj, koji me je zbunio unučićima doktora Pere, prvi se javi za reč:

— Druže doktore, je li istina da vi svoje unučiće niste pelcovali?

— Nisam.

— I nećete?

— Neću!

— A zašto? — pitao je ovaj slučajni islednik.

— Nema srca! — javio se neko iz publike.

— Nama savetuje, a on neće! — viknuo je neko drugi.

— Zašto, doktore? — ču se treći glas.

Doktor je očajno raširio ruke i saopštio:

— Ne mogu, pa ne mogu, na žalost. Nisam se ženio, nemam dece, pa nemam ni unučiće.

Eto, na toj konferenciji nismo saznali samo koliko je korisna vakcina Be-Se-Ze, nego vidismo i to kako brzo trči laž, iako su joj kratke noge.

Milivoje Golubović-Migol

P S I H O Z A D

VEČERA je bila završena. Čika-Fića se smjestio u naslonjaču, raširio večernji »Glas« i započeo žvakanje tanane čačkalice, kojoj je ubrzo prijetila sudbina da se pretvori u krhke drvene konce. Sin i snaja su se povukli u svoju sobu. Gospa-Bulka je dovršavala raspoređivanje stola.

— Hm, Bulka, sutra se dijeli meso.

— Ej, ej, opet moram da se dižem sabajle.

— Ja, brate, ne razumijem taj svijet. Što prave hajkačku psihozu? Ni je tamo zec, pa da po- bjegne u šumu. Meso je, u kasapnici je, čengelama ga privezali.

— Jes, a ako nestane?!

— Pa dobro, dijeliće se drugi dan. Ne može kupon da ti propadne.

Mrak je zamazao prozorska okna — spustila se noć.

— Bulka, navi budilnik, pa hajd'mo na spavanje.

Sat ravnomjerno kuca, gospa Bulka sve više i više pišti kao čajnik u kome voda počinje da vri. Čika Filip mljaka ustima i vrti se s lijeva na desno.

— Čuj, ženo, je l' ti za sutra misliš sladak kupus s ovčetinom?

— A, šta. Jes', jes'... s ovčetinom.

— Samo izaberi dobro parče, cnako masnije, od bubrežnjaka.

— Tja, a ako okasnim, mogu i repovi da mi dopadnu.

Čika-Fića guta pljuvačku ponijet mislima.

— Kakvi repovi?! Masno nešto. A na koliko navi ti veckericu?

— Na pet.

— Dobro, dobro... a kažeš i repovi mogu da ti se zalome? Ama, mrdni tu malecku na četiri.

— Nemoj, pusti da otpavam. Ne boj se repova, možda će i govede da bude.

Sat kuca dalje, gospo-Bulkin čajnik započinje ponovo da vri i šišti.

— Ženo, a je l' brzo nestane govedine? Mogli bi sutra jedan dobar gulaš. Onako, sa dosta aleva...

— Pa govede prvo izdijele.

— A baš mi se prijelo. Sa dosta luka. I malo bibera i lorbera. De, do- biraš.

Vračaj skazaljku na dva. Za kraće vrijeme prekida se razgovor. Ali uskoro...

— Slušaj, a mogla bi pola da tražiš od ribića. Za jednu dobru supu i »rinflajš«.

Onako sa paradajz sosom. Da, da, to svakako. Pomjerider još malo. Uostalom, koliko ima sati?.. Prošla ponoć! E, ja ne mogu više da spavam, mislim na šnicle... Dižem se — idem da 'vatam red.

— Dobro, dobro, spavaj!

Opet se sve smiruje. Čika-Fića se okreće na stranu sa čvrstom namjerom da naj- zad zaspi. Posljednja tramvajaska kola protutnjaše ulicom pri povratku u depo. On se trza.

— Bulka, krtinu da tražiš od prednjeg čereka.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

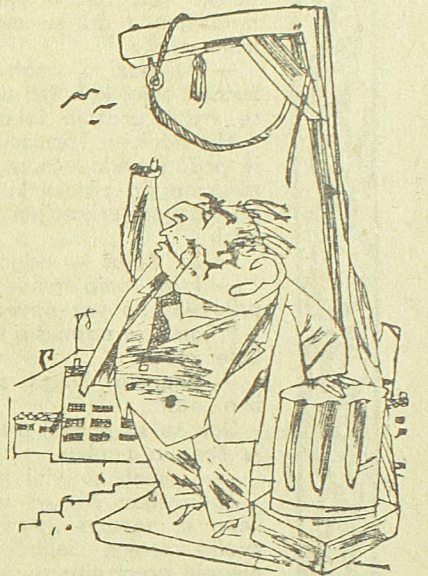
— E, ako ti ne treba! Daju redom.

— Ama, ako se prva namjestiš, moći ćeš da biraš. Vračaj skazaljku na dva.

— E, ako ti ne treba! Daju redom.

KAKO ON TO MISLI

Caldaris je na skupštini OUN govorio o »uzvišenim principima covječnosti i poštovanju narodnih prava«.

TRGOVANJE NA SLOGOVE

»Pe-tro-lej-ka«. Tako uče na analfabetskim kursovima u Prokuplju da dijele na slogove riječ kojom nazivaju lampe na gas. To je sasvim pravilno.

Ali u Prokuplju kao da je u praksi i neki analfabetski tečaj na trgovačkom polju. Slično dijeljenju na slogove vrši se tamo i prodaja gorepomenutog artikla.

To izgleda otprile ovako: kupac počne da dijeli riječ na slogove i zareda iz radnje u radnju.

— Pe- — u prvom prodavnici kupi fitilj.

— Tro- — u drugom dućanu nabavi onu metalnu glavu koja drži fitilj.

— Lej- — kod Invalidskog privrednog preduzeća se snabdiše staklenim dijelom u koji se sipa gas.

— Ka- — najzad u trgovini »Pa-sjača« dobije i stakleni cilindar.

Tako je cijela lampa najzad kupljena. Sva sreća što se u Prokuplju ne prodaju tur-bo-ge-ne-ra-to-ri ili neki artikal sa još većim brojem slogova. Kako bi tek onda izgledala ta »slogovana« trgovina?

ZA »JEŽEVU« DJECU

Začarani krug

Prodavcu se tuže:

— šljiva trula posta.

— Tovar dugo, druže, u magazini ostal

Al' u magazinu

začas sjeku graju:

— Ovu robu finu

željeznice daju!

A tamo će reći:

— Grdnje su vam krupne,

jer su krivci veći —

stanice otkupne.

I stanice smješta

već izgovor traže:

— Poodavno nesta

nama ombalaže.

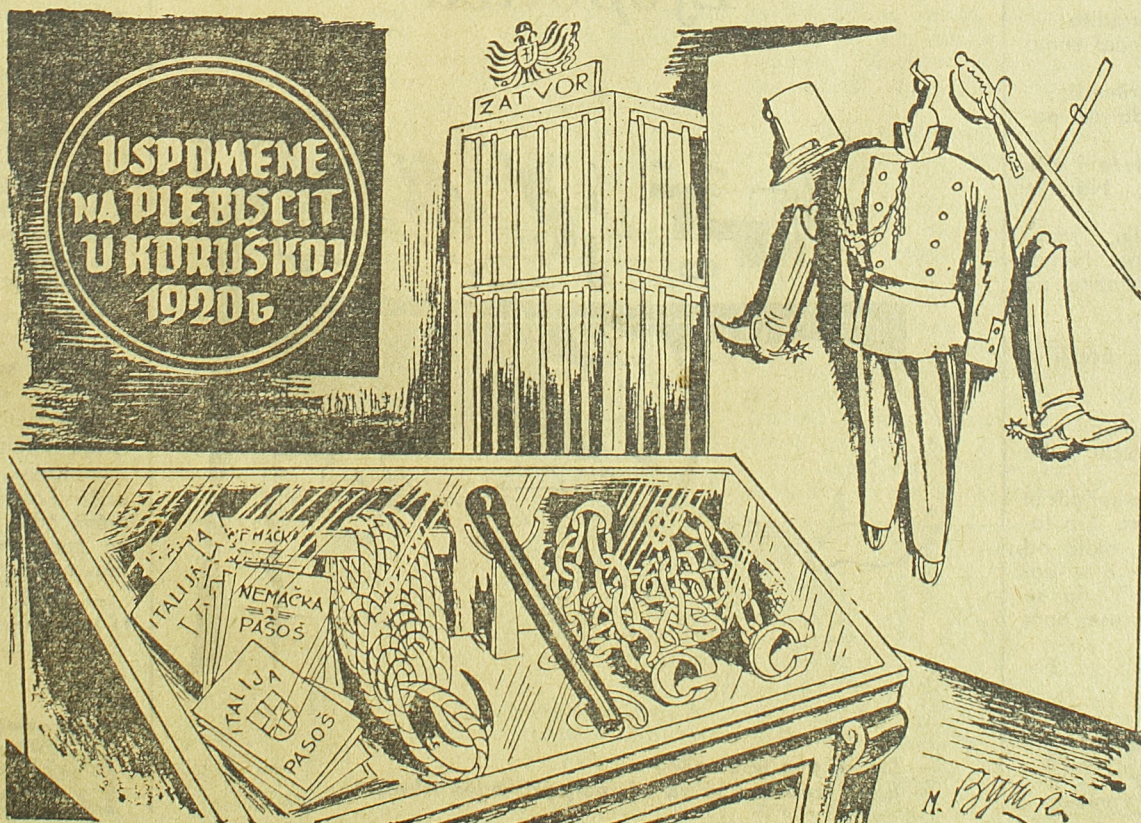
Umjesto što tako

odgovore kroje,

nek pomete svako —

ispred kuće svoje!

AUSTRIJSKA IZLOŽBA

Milivoje Golubović-Migol

KAKO DIŠE NAROD

Doživljaji Malog Đokice

PAJA zvani Gundelj kućevlasnik i bivši grosista, ne može da živi bez mrsa i smoka, pa s vremena na vreme trkne u selo, ili, kako on stručno kaže, siđe u narod. Taj narod, izgleda, živi u uvalama ispod trošarinskih stanica, i kada gazda-Paja tamo silazi, zna kod koga će da svrne i s kim će da izmenja jadicovke. Posle, kad se popne u Beograd, razveze kakvo je stanje dolje u narodu i kako narod diše.

— Seljak je nezadovoljan — glasi njegov obavezni zaključak kad pristane da ga sluša neki rođak po ženinom liniji. — Vi znate samo za vaše varoške frontovce, ali ja silazim u narod.

Ovoga puta seo je na voz sa svojim unukom malim Đokicom, da mu na licu mesta istera bube iz glave. Još poodavno je čuo za jedno banatsko selo, da u njemu ima jakih domaćina i da se može nabaviti i tičije mleko.

— Ali pazi ti, anatemnjače, da ne zručneš koju, kao što umeš, jer ćemo se vratiti praznih šakal!

Na stanici u Tomaševcu gazda-Paja je prišao sredovečnom seljaku što se spremio da potera kola, po običaju ga nazvao prijateljem i pitao kuda vozi.

— Za Botoš — odgovorio je ovaj. — I mi ćemo tamo. A pošto ćeš, prijatelju, da nas povežeš?

Prijatelj se nasmešio i pokazao jake bele zube:

— Nipošto! Nego, sedajte onako, ima mesta.

Dok su se penjali preko lotra deda je šapnuo unuku:

— Odmah se vidi pravi domaćin.

Zadovoljan što se namerio na čoveka iz naroda, gazda-Paja se pohvalio svojim seljačkim poreklom: njegovi preci nisu se doselili u varoš iz neke druge varoši, nego baš iz pravog sela.

— E, kako sreće da sam ostao seljačina, kud bi mi kraj bio! Ali me stalno nešto vuče ka selu — završio je svoju ispovest i stao se raspitivati šta se može gde nabaviti u ovom kraju.

Kola su se kotrljala nivelisanom ravnicom. Na horizontu, nazirao se traktor kao lađa na pučini.

— Težak je seljački lebl! — saosećao je potomak seljaka. — Sigurno, mnogo radiš, prijatelju!

Seljak šljicu konja:

— Jašta nego radim. Velika nam zemlja, treba više radne snage, ali se malo napregnemo i stignemo.

— A siromašni, valjda, neće da rade?..

— Jes', ima ih koji su siromašne pameti, te neće da uvide da bi kod nas živeli sto puta bolje. Ali polako, uvideće.

— More, prijatelju — naže se bivši grosista — ja bih ti rekao nešto... A kako se ti zvaše?

— Laza Tomin.

— More, Lazo, strpi se još malo, neće to dugo trajati.

Seljaka ove reči ne iznenadiše:

— Dabome da neće. Videćeš samo šta će biti naproleće!

Deda namignu unuku i prihvati:

— A vi u selu držite da će naproleće?..

— Pa ja, imaćemo naproleće i više zemlje i više radne snage... Najteže smo već pregurali.

— Razumem te, prijatelju, razumem. I mi se tome nadamo. Nego, recider kako vi, onako, izlazite na kraj s o n i m a?

— Kojima?

— Pa onima što bi vas popili u čaši vode — da mogu.

Seljak se osmehnu:

— Kako? Pitaj njih. Mogu da kevu, al' ako bi hteli da ujedu, zube bi im razbili.

Opet je bilo tapšanje po seljačkim leđima. Deda-Paja nije skoro čuo tako nešto prijatno i sav se caklio od miline. Svaku je reč zapisivao u moždane vijuge, kako on voli da se izrazi, pa će sve da prenese onoj frontovskoj svojti.

— Alal vam čuťte! A kako ste, bolan, tako ojačali?!

— E, dobro smo organizovani.

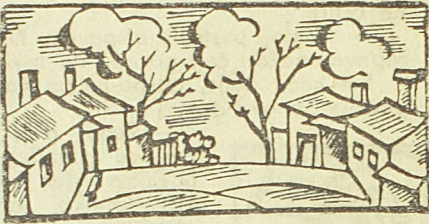
— Ako, okol! Ništa bez organizacije. Vidiš ti, Đokice, organizovali se ljudi! To mi se sviđa. Dobro, prijatelju, a kako onima ide obrađivanje zemlje?

Laza Tomin tačno je odmeravao snage:

— Tu smo mi, bogme, jači — vrednije ruke, više mašina, veći prinos. A kad ih jednom nestane kao lanjskog snega, biće blagostanje što nikad nije bilo..

— He, he, — šeretski se nasmeja gazda-Paja — bože-zdravlje, dočekamo i to! More, vama na selu i sad je bolje nego nama u varoši: ako toliko dirindžite, bar imate svega u izobilju.

— Ne možemo se potužiti. Dobro jedemo, dobro se odevamo, imamo što nam treba, a ove godine, pored svega, ostaće meni i mojima jedno še'set hiljada u gotovu.

— Tako, tako, — pljeskao ga je varošanin po leđima — sanirajte se vi, sanirajte! Mi u varoši, pravo da ti kažem, mnogo smo zaostali..

Laza se okrenu:

— Kako gde. Treba da se povežete! Isprva je teško, a posle sve ide samo od sebe..

— Ja, ja, — mrmljao je gazda-Paja — tako je, ništa dok se ne vežeš..

Dok su kola ulazila u selo, čiji je plan izrađen po ugledu na rafove, Laza se sećao kako su se oni povezivali:

— Govorili su nam da smo lenštine i da ništa nećemo postići. A kad su videli šta mi možemo, oni okrenuli drugi list pa vele: »Neće oni to izdržati, posustaće..« Prođe jedna godina, prođe druga, mi se držimo, a oni nadovezuju: »Dodijaće im jednog dana, te će uzeti kapu i otići k vragu.«

— Lud je neko da beži od dobra!

— dopunjuje razdragani saputnik. — Neka oni idu k vragu! A reci mi, zdravlja ti, koliko vas ima takvih?

— Sedamdeset pet porodica.

— Dosta, bogami! Dabogda se množili! — nazdravi privatni otkuplivač smoka i mrsa i potapša seljaka desetak puta, a posle malog predaha

zapita gde bi ovde mogli otsesti, a ako treba, i prenoćiti.

— Haj'te kod mene — odgovori seljak bez dvoumljenja. — Evo, skoro smo stigli.

Guske su se razmicale gačući zbog uznemiravanja. Kola su skrenula s drumu, a Laza sišao da otvori kapiju.

— Jesi video što su silni! — likovao je deda pred unukom. — Oni tvoji frontovci u varoši pričaju kako kobajagi slabe kapitalistički elementi u selu, a ono, bre, ovi ovde učtkali narodnu vlast, nigde je nema! Organizovali se, ispovezivali k'o sedam prutova, rade ljudi i danju i noću! Jesi čuo šta kaže ovaj elemenat? — u njihov da dirneš, ima revolucija da bukne. Sile su, bre, i pol!

Žena u dvorištu priveza raspljenog psa, kome je dodijao birokratski život, a Laza uvede goste u sobu sa svežim molerskim cvetićima. Seljaci se ovde oblače po varoški, i nameštaj im je kao u varoši, a iz pritvorenih ormana izviruju nizovi vešalica sa šnajderskim kaputima i haljinama.

— Domaćinski, nema šta! — ushićuje se Paja odmeravajući krevetska brda od perina i jastuka.

Predoše u drugu sobu, čiju je četvrtinu zapremila gojazna zidana peč. Laza i njegova žena ustumarali se da nečim ponude goste, a njih posadiše za sto prekriven čistim čaršavom. Pošto je ostao s unukom i spremio se da ga uči pameti, deda-Paja odjednom razrogači oči:

— Šta je, bre, ovo?!

— Koje? — zapita dečak, kome su noge utrnule od vožnje, pa je prislonio glavu na sto.

— Pa.. ovo na zidovima!

Đokica pogleda lepo uramljene slike i pršte u smeh:

— Zar ne poznaješ, deda? Ovo je Tito, ovo Staljin, ovo Lenjin.

Deda đipi od stola:

— Šta, naopako! Pa ovo je, bre!..

Manj ako nije nateran..

Unuk razložno primeti:

— Kako nateran, kad su učtkali narodnu vlast i sad čekaju da je sa svim nestane?

Čuše se koraci, s Lazom uđe i unuče od pet godina, a uzbuđeni gazda-Paja jedva se nekako pribra, svestan da njegovo zaprepašćenje ne bi bilo umesno kraj onih slika. S mukom se saže da pomazi dete i s usiljenom dobrodušnošću upita:

— Kako sluša, a?

— Sve čuje — dade seljak uobičajeni odgovor.

— Je li, prijatelju, — prigušivao je gost svoja osećanja — otkuda ti ove slike? Jesi to sam nabavio?

Laza je bio ponosan:

— Jesam, preko zadruge.

— Zar ima neka zadruga za nabavku slika?

Laza to shvati kao šalu pa se nasmeja.

— Ama, preko naše seljačke radne zadruge.

— Seljačke, radne?! — ote se gazda-Paji.

— Zar nisi čuo za našu radnu zadrugu »Prvi oktobar«? Nagradu smo dobili, — dvadeset hiljada — novine su pisale, izišle su i slike Veljka Dragijlova, Bogoljuba Jovanova, Lazara Čizmaša, koji su isterali trideset pet metara kukuruza po jutru.

Gazda-Paja pokušao da se koliko-toliko razgali:

— Čuo sam, dabome da sam čuo. A to je vaša zadruga? Pa čestitam!

— Hvala! Haj'te, založite se malo, dok ne stigne ručak. Nemojte zameriti, nismo se nadali gostima..

Gazda-Paju je prošla glad, ali ga je morila radoznalost:

— Mene zanimaju ti vaši seljački problemi. Kako se vi to obračunavate s onima?

— S kulacima?

— S kulacima? Laza sede i uze

dete na krilo. — Pa eto, ranije su im radili budzašto golje i siromasi, a sad koji su iole svesni prilaze nama. Tako kulaci ostaju bez radne snage, moraju sami da obrađuju zemlju — i seljak pokaza svoje bele zube. — Kukaju, hule na porez, na otkup, na sve..

Seljački potomak se podboči i kao nemarno zapita:

— A ono naproleće, kako mislite?..

— Eto, — objašnjavao je Laza i nudio goste — tek smo u jesen ušli a već se nam se tri porodice javile; do proleća biće — i-haj, biće sto porodica — ima sva zemlja od Botoša do Lazareva i Zlatice, da bude naša! A što je glavno, biće više zadržara. Ko voli da ide brže, mi ga primamo..

Bivšem grosisti bilo je iznenađenja angro. Umorio se već od zapitkivanja, i da bi izbegao susret sa Đokicinim očima, pomilovao je Lazino čutljivo unuče.

— A umeš li ti nešto da pričaš, junačino? — zapitao je teška srca.

— Zna on da recituje — pohvalio se mlađi deda. — Hajde ono poslednje što si naučio u obdaništu!

— Imate i obdanište? — zapanji se gazda-Paja.

— Nego? Šta bi radili s decom? Dve vaspitačice čuvaju dvadeset devetoro dece, a dvadeset devet majki seku i beru kukuruz.

Čutljivo dete, koje nije izgledalo da ume ni bele da proslavi, počelo je da se dere kao da je na letnjoj pozornici. Piskavom glasu jedva je stizalo vazduha da skoro otpeva:

»..naše mile dike
Demokratske Federativne
Mlade Republike...«

Ono »Mladox«, mesto »Narodne«, samo je dizalo polet recitacije.

Laza izide na časak, dete zapišta o radu i brigadama, a Paja-Gundelj uhvati se za glavu:

— Ama, je li ovo istina? Da li ja ne sanjam?

Đokica udesi da izgovori bezazleno

— Čim se ljuťiš, deda, znači da si budan.

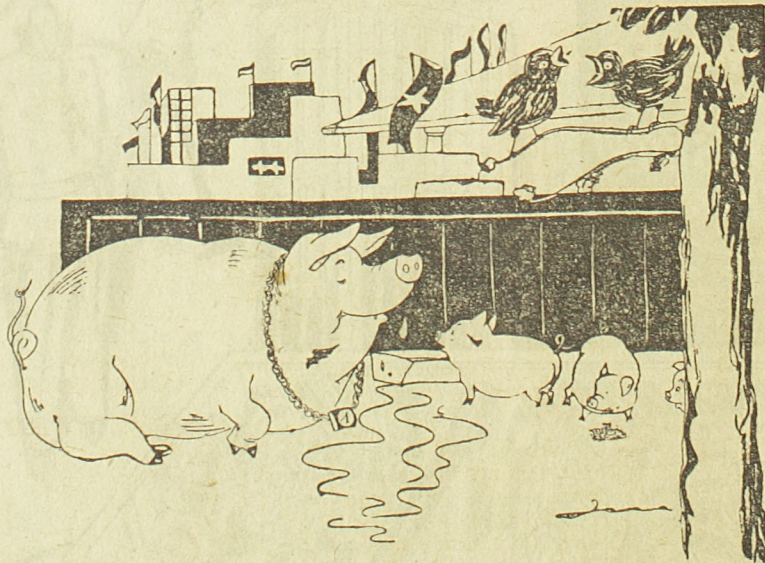
Prestavnik stare profilerske generacije upinjao se da sebe razuveri:

— Kakve radne zadruge! Neka priča kome drugom! Ja sam svojeručno čitao u novinama da su te radne zadruge stvar budućnosti.. Gde smo mi ovo zabasali?

— Znaš gde? — objasni unuk. — U budućnost

M. Stanković

Ljepotica

— Što se ova uobrazila?

— E, pa izabrana je za mis poljoprivredne izložbe!

UMJEŠENO PA OBJEŠENO

PRODRLA i u naše preduzeće neka nabavljачka nervoza. Uzvrtjeli se svi, pa izgleda kao da svako želi da isprede sopstvenu nabavljачku mrežu. Samo drug Mirko, zadužen po tom sektoru, kao da je dobio vakcine u nekoj nedjelji protiv snabdijevanja.

— One kolege prekoputa nabaviše salamul — kažu mu radi ohrabrenja.

— Ne berite brige, pisao sam ja već! — odreže on kao na panju.

I pred nosom nevjernog Tome odmah se stvori neki stari »dnevnik rada«, prilagođen novim zadacima. A tamo stoji, crno na žuto: »Pisano za salamu — predmet u rok« ili »Pisano za kačkavalj — predmet u rok.«

— A ona ustanova na uglu dijeli marmeladul!

— Šta? Marmeladu? Vidider, bogati, gdje su našli, pa da napišem časom i tamo.

— Ma nemoj da pišeš, nego trkni.

— Kako: trkni? Nema ništa umiješeno pa obješeno. Ne ide to navrat-nanos, nego polako: lijepo pismo gvozdenu magacin otvara.

Nismo sumnjali u to da su njegova pisma lijepa, ali magacini se

nisu otvarali. A tako je umio ranije da iščibuka svoje predhodnike iz komisije za snabdijevanje, da su se sve pušili od kritike i prijedloga! I naravno, hajd s njim u komisiju: mlad je, neženjen, ima više vremena, a muva se svuda pa će valjda i napraviti nešto. Početak nas je ogrijavao kao zubato

sunce: ne prođe ni nekoliko dana, a Mirko već dijeli žilete.

— Baš nisam imao čime da se brijem! — hvali on svoju robu.

A nabavićemo i patike, one stare mi se već pocijepaše.

— Hm, zar ne može da se nađe onako neki zalogačić negdje?

— Zalogačić? Šta će nam? Upi-

šite se u menzu, pa uživajte. Uostalom, pisacu.

Kad, poslije mjesec dana, tamo se mi dogovaramo da smijemo Mirka, puče vijest: dijeli se grožđe. On lično otputovao, pronašao direktnu vezu, pa eto grožđa danas, eto ga sutra — stalno dolazi. A jednog dana, kaplja da nas strefi, stigla jedna partija suvih glava. To jest, tako se kaže, ali iako im je ime suvo, dobre su to stvarčice, original.

— Znate, ženim se — diskretno nam saopštava Mirko. — A Savka voli ne samo grožđe nego i neki zalogačić.

Pred registrovanje rastrčao se Mirko i odnekud stiže jedna partija salame. Pa se onda pojavi i neki luk.

— Ama, stani — kažemo — to ga ima i na pijaci.

— Aaa, ovo je »pogačar«, pravi zimski, jedva sam ga našao. Nema ništa umiješeno pa obješeno, a ja sam sad zainteresovan. Znate, Savka voli...

ZAŠTO? — ZATO

■ Zašto su nadležni riješili da upravi za izgradnju zadržnog doma u Balosavi pošalju bar dva reflektora?

□ Zato što uprava već 4 mjeseca traži mjesto na kome će otpočeti da gradi zadržni dom, ali još nikako ne može da ga pronađe.

■ Zašto je Kombinat gume i obuće u Borovu poslao rudniku »Jelašnica« 200 pari gumenih čizama za djecu, umjesto čizama za rudare?

□ Zato što je guma rastegljiva, pa je neki domišljati ekspeditor vjerovao da čizme za djecu mogu da pasuju na svaku nogu.

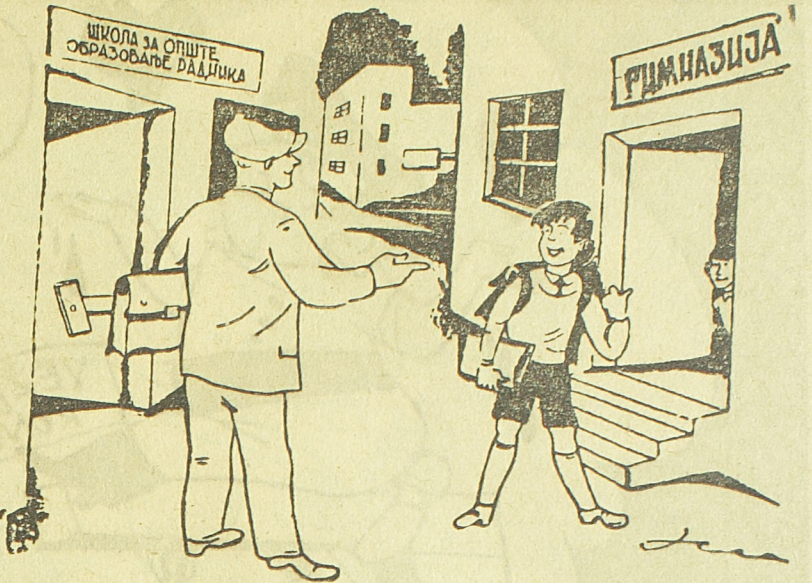
■ Zašto otkupnu stanicu »Žitoprometa« iz sela Mramora, treba pohvaliti za kulturno-prosvjetni rad?

□ Zato što je podigla prosvjetni nivo otkupljenog žita — smjestivši ga u školske učionice.

■ Zašto traktoristi mašinske stanice u Baču liče na apostole?

□ Zato što, zahvaljujući brizi svoga snabdjevača, idu — skoro bosu.

ĐACKI DOGOVOR

— Tata, poslije škole da se nađemo tu na uglu.

Nije mu lako

SVAKO hoće da kupi grožđa, a niko ne nosi »ambalažu«, kao da su prodavci osuđeni da se za to brinu. Tako je prodavac u IV rejonskoj zadrugi u Čuburskoj ulici u Beogradu stavljen na Tantalove muke: navalio narod na grožđe, a niko nema ni kesu ni hartiju. Propade on lijepo naplaćujući od svakog kupca po dinar za fišek od starih novina.

— Eto, — kaže — svako uvijek izmisli ponešto: te ide iz kancelarije, te nema zembilji, te pošao na posao, i vazdan tako koješta. A niko i ne misli kako je meni kad moram da nabavljam hartiju za sve njih! I to za bagatelnu: dinarče-parče!

KAMEN PO KAMEN...

U narodu postoji pitalica: da li bog može da stvori kamen koji ne može da podigne? Otkupljivač sreskog zadržnog saveza u Tutinu Hamit Bahtijarević bavio se ovim pitanjem u svojoj režiji. On je pri mjerenju sijena umjesto tega od dva kilograma upotrebljavao kamen od 2 kilograma i 880 grama.

Pošto se Bahtijarević istrenirao da podiže kamenje male težine, mora mu se sada izići u susret da nosi i teže kamenje — kako ne bi ispao iz forme.

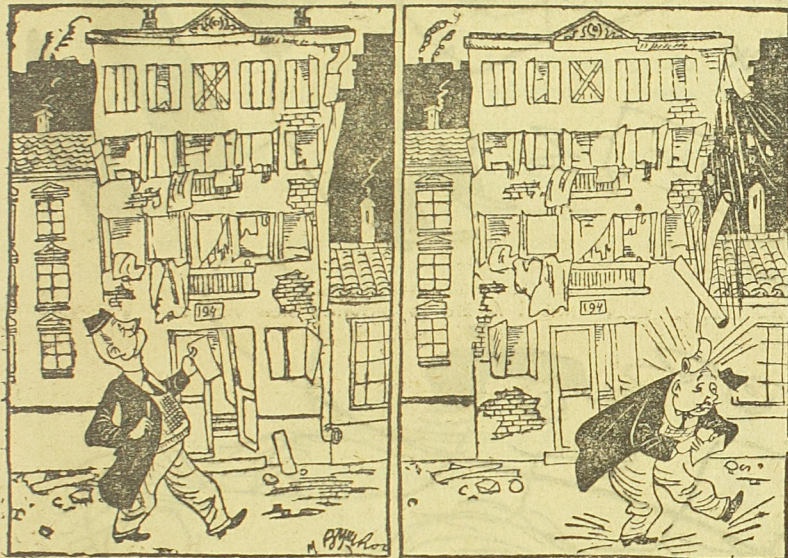
NESPORAZUM

— Alo, broj 25-800?
— Alo, molim.
— Je li to Holivud?
— Šta vam pada na pamet!
— Pa možda je zemaljski konkurs za izbor »mis 1948«.
— Ne terajte šegul!
— Pa ko onda tamo drži drugo parče ove telefonske žice?
— Ovdje je Generalna direkcija savezne industrije stakla.
— Ama, nemojte! Kakvo iznenađenje! Ovdje modni časopis »Ukus«. Mi smo u Mjesnom vijeću

pročitali izvještaj vaše sindikalne podružnice i vidjeli da je ona svojim članovima dijelila pudere, karmine, kremove za lice. Smatrali smo da imate sigurno isperfektirane forume za žensku ljepotu, pa smo željeli neke savjete po toj liniji.

— A, prevarili ste se. To naša ekonomska komisija onako amaterski... oplemenjava svoju snabdjevačku aktivnost — kad ne nabavi krompir ili papriku.
— E, izvinite, izvinite.

Kućni upravitelj u inspekciji

Znači, i kuća broj 194 je u potpunom...

...redu!

U NAKOLO se prosuo svjež, mirisni dah prvih proljetnih dana. Sunce je svojim zučkasto-bakarnim zracima cijepalo koprenu dremeži koja je preko noći obavila Beograd, kada se u jednoj od mirnih, sporednih ulica u centru grad razliježe užasni krik. To se Ilija-Guja trgao iz sna...

Sanjao je kako se probija kroz neku veliku, gustu šumu, nebom su se gonile munje, a potmulu tutanj dopirao je iz beskrajnih daljina. Odjednom, kao da je s neba pao, unese mu se u lice blijedi, iskolačeni lik nekog visokog esesovca, a nekolicina drugih, sa mašinkama »na gotovs«, opkolise ga sa svih strana. Bez ikakva uvida, Švaba ga razvuče ljevicom, dočeka desnicom, pa na nje-mačkom procijedi nešto nerazumljivo. Ilija-Guja bio je preneražen, tim prije što je esesovca dobro poznao, ali se brzo pribra, i reče:

— Hans, dragi Hans, zar hoćete zbilja da ubijete mene, vašeg odanog prijatelja? Dragi Hans, zar me se ne sjećate? Pa mi smo od mog dolaska u Beograd 1942 godine do kraja rata trgovali zajedno. Pogledajte me — ja sam Ilija-Guja, kafedžija beogradski.

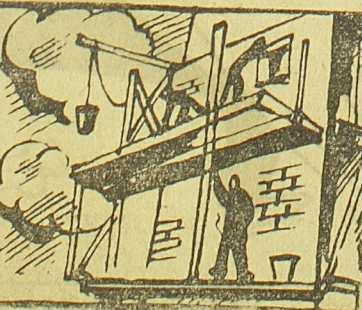
Na licu esesovca ne pomjeri se nijedan mišić. On diže ruku, Švabe staviše prst na oroz: on dreknu »Pali!« Ilija kriknu, probudi se i skoči s kreveta. Dok je krajčikome pidžame brisao hladne graške znoj sa čela, že-

ILIJA-GUJA trg'o se iz sna

na mu donese čašu vode i parče šećera...

Nije Ilija čestito ni progutao šećer, kada se opet tutanj, jak kao onaj koji mu se pričinio u snu, razliježe ulicom. Kao oparen, Ilija skoči sa fotelje, trže zavjesu sa prozora i baci pogled napolje. Od zaprepašćenja zastade mu dah u grudima, obrve mu se spojiše, a oči dođoše kao sarme.

Napolju, na praznom placu prekoputa njegove kuće, skupilo se mnoštvo ljudi, pa dok jedni pijucima razmahuju, drugi guraju prepuna kolica. Napravi se »lanac«, cigle lete iz ruke u ruku, tijela se sagibaju, mladići i djevojke smiju, pjevaju.

Toga dana Ilija-Guja je prvi put primijetio u ogledalu da ima sijede dlake, a poslije toga konstatovao je dvije činjenice: prvo, da je zgrada koja se podizala prekoputa njegove svako jutro sve veća i veća; i drugo, da je njegova kosa sve belja. Najzad je počela da mu opada.

Nastaje julski dani, žega i omorina. Ilija se spakova i ode sa ženom u banju. Tamo se našao s nekim starim poznanikom, ali i pored toga što su jedan drugome srdačno stiskali ruke i ljubavno se osmijehivali, bili su rezervisani. Svaki od njih se plašio da se onaj drugi nije »ukopčao« u trgovačku mrežu i došao u banju sa sindikalnim popustom, pa nije želio da se »izlaje«.

Kada se vratio, više od dvije trećine petospratnice već je bilo gotovo. Tog dana je primijetio u ogledalu da ima poveću čelu: pravi pravcati aerodrom za muve.

Dani su prolazili, a Ilija nikako da se navikne na tutnjavu.

Dođe i jesen, vjetric počeo oštrije da piri, lišće da žuti i pada.

Jedno po podne, vraćajući se sa uobičajene šetnje, Ilija se približi jednom radniku i s namješteno-ljubaznim osmijehom, neprestano žmirkajući očima, počeo:

— Ovih dana svakako ideš kući, završava se građevinska sezona, a? Uostalom, dosta je bilo tog rmbanja. Ja, eto, već tri godine ništa ne radim, pa mi opet, hvala Bogu, ništa ne fali, a ti...

Nije Ilija ni završio rečenicu, a ovaj ga prekide:

— Šta, zar vi ne znate da po Petogodišnjem planu građevinska sezona traje bez prekida. Zarada mi je osigurana preko čitave godine.

Ilija prebljedi, htjede nešto da kaže, ali mu riječi zastado-

še u grlu, uhvati ga kašalj, a kad se povraći osu kao bujica:

— Kakva građevinska sezona preko čitave godine kakva zarada, kakvi bakrač! Pa šta vi mislite, da mi tandrčete i dižete prašinu ovdje i preko zime? Dok su bili lijepi dani, još i dene-dene. Odeš ujutru na Kalemegdan, poslije podne malo u šetnju, u julu i avgustu u banju, ali kuda ćeš sad, kad su nastali zimski dani?

Ilija podiže ton i nastavi još otsječnije:

— Probiste mi glavu s tim vašim Petogodišnjim planom, socijalizmom! A pitam ja vas da li taj vaš plan vodi računa o mome zdravlju, da li on predviđa da ću ja od tog vašeg cijukanja i tandrkanja dobiti živčane napade, da će me od prašine uhvatiti tuberkuloza, a?

— Da, i o tome vodi računa naš Plan — ču se tihi glas službenika stanbenog odsjeka, koji je stajao iza njega. — Baš ovim rješenjem je predviđeno da se preselite u provinciju. Tamo će vam svakako svjež vazduh i tišina povratiti zdravlje, a vaše prostorije uzimamo za radničke stanove.

Kažu da mu je poslije toga posljednja vlas sa glave napravila veliki luping, pa se zatim, nošena jesenjim vjetrovom izgubila u nepoznatom pravcu.

D, Maletić

CIRKUSKE IGRE

KADAK